

พระราชบัญญัติ เครื่องหมายครุฑพ่าห์ พ.ศ. 2534

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2534

เป็นปีที่ 46 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายครุฑพ่าห์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ และยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า พระราชบัญญัติ เครื่องหมายครุฑพ่าห์ พ.ศ. 2534

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ประกาศ และระเบียบในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4⁽²⁾ ในพระราชบัญญัตินี้

เครื่องหมายครุฑพ่าห์ หมายความว่า เครื่องหมายรูปครุฑ พระครุฑพ่าห์ หรือพระครุฑพ่าห์ ไม่ว่าจะในอริยาบถใด และไม่ว่ามีข้อความ ภาพหรือเครื่องหมายอื่นประกอบด้วยหรือไม่

ห้างร้านบริษัท หมายความว่า กิจการที่ตั้งขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจโดยใช้ชื่อทางธุรกิจว่า ห้าง ร้าน บริษัท หรือชื่ออื่นในทำนองเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม

ตราตั้ง หมายความว่า หนังสือรับรองการพระราชทานพระบรมราชานุญาตที่ออกให้แก่บุคคลหรือห้างร้านบริษัท เพื่อแสดงว่าบุคคลหรือห้างร้าน บริษัทตามที่ระบุชื่อเป็นผู้ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในกิจการที่ระบุได้

เครื่องหมายตราตั้ง หมายความว่า เครื่องหมายครุฑพ่าห์ที่มีข้อความประกอบเบื้องล่างว่า โดยได้รับพระบรมราชานุญาต หรือข้อความเป็นอักษรต่างประเทศตามที่สำนักพระราชวังกำหนด ที่บุคคลหรือห้างร้านบริษัทมีสิทธิที่จะใช้เมื่อได้รับตราตั้งแล้ว

มาตรา 5 การทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในราชการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 6 การทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในราชการในพระองค์พระมหากษัตริย์ให้เป็นไปตามพระราชอัชฌาศัย

มาตรา 7 การทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในกรณีอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 หรือมาตรา 6 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 8 การขอพระราชทานตราตั้ง คุณสมบัติอื่นของผู้ขอพระราชทานตราตั้งและการทำหรือใช้เครื่องหมายตราตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 9⁽¹⁾ บุคคลหรือห้างร้านบริษัท ที่ขอพระราชทานตราตั้ง ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (1) มีฐานะการเงินดี และไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (2) ประกอบกิจการ โดยสุจริตและไม่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (3) คุณสมบัติอื่นใดที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา 8

มาตรา 10⁽²⁾ คำขอพระราชทานตราตั้งให้ยื่นต่อสำนักพระราชวังเมื่อสำนักพระราชวังได้ตรวจสอบและพิจารณาเห็นว่าบุคคลหรือห้างร้านบริษัทใดที่ขอพระราชทานตราตั้งมีคุณสมบัติตามมาตรา 9 และสมควรได้รับพระราชทานตราตั้ง ให้นำความขึ้นกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีในฐานะบังคับบัญชาสำนักพระราชวังออกตราตั้งให้และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 11⁽³⁾ ตราตั้งเป็นของพระราชทานเฉพาะบุคคล สิทธิรับพระราชทานตราตั้งและใช้เครื่องหมายตราตั้งย่อมสิ้นสุดลงเมื่อปรากฏว่า

- (1) สำนักพระราชวังเรียกคืน เพราะบุคคลหรือห้างร้านบริษัทที่ได้รับพระราชทานตราตั้ง
 - (ก) ตาย
 - (ข) เลิกประกอบกิจการประเภทที่ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้ตราตั้งนั้น
 - (ค) โอนกิจการดังกล่าวให้ผู้อื่นดำเนินการ หรือ
- (2) สำนักพระราชวังเห็นสมควรเพิกถอน ตามมาตรา 11 ทวิ วรรคสอง

มาตรา 11 ทวิ⁽⁴⁾ เมื่อปรากฏกรณีตามมาตรา 11(1) ให้สำนักพระราชวังเรียกให้บุคคลหรือห้างร้านบริษัทที่ได้รับพระราชทาน ทายาท หรือผู้รับโอนกิจการแล้วแต่กรณี ส่งคืนตราตั้งที่นายกรัฐมนตรีออกให้ตามมาตรา 10 ภายในเวลาที่กำหนด

เมื่อสำนักพระราชวังได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ยังไม่ได้รับตราตั้งคืนภายในเวลาที่กำหนด หรือเมื่อได้ตรวจสอบและพิจารณาเห็นว่า บุคคล หรือห้างร้านบริษัทที่ได้รับพระราชทานตราตั้งขาดคุณสมบัติตามมาตรา 9 หรือคุณสมบัติอื่นเป็นเหตุให้การได้รับพระราชทานตราตั้งเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ หรือมีเหตุอื่นอันสมควรเพิกถอนตราตั้ง ให้นำความขึ้นกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีสั่งเพิกถอนตราตั้งที่ได้ออกให้ตามมาตรา 10

เมื่อสำนักพระราชวังได้รับตราตั้งคืนตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อนายกรัฐมนตรีสั่งเพิกถอนตราตั้งตามวรรคสองแล้ว ให้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 12⁽⁵⁾ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา 7 หรือพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการทำหรือใช้เครื่องหมายตราตั้งที่ออกตามมาตรา 8 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 13⁽⁶⁾ ผู้ใดไม่มีสิทธิที่จะทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ ตราตั้งหรือเครื่องหมายตราตั้ง หรือมีสิทธิแต่สิทธิเช่นว่านั้นสิ้นสุดลงแล้วตามมาตรา 11 กระทำการเช่นนั้นเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิหรือยังคงมีสิทธิต่อไป หรือไม่ยอมส่งคืนตราตั้งเมื่อถูกเรียกให้ส่งคืนตามมาตรา 11 ทวิ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 14 ในระหว่างที่ยังมิได้ออกระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา 5 หรือมีพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 7 หรือมาตรา 8 การทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์หรือเครื่องหมายตราตั้งให้คงเป็นไปตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ประกาศ และระเบียบว่าด้วยการนั้นต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 15 ผู้ใดได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์หรือมีสิทธิใช้เครื่องหมายตราตั้งอยู่แล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นยังคงมีสิทธิใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์หรือเครื่องหมายตราตั้งนั้นได้ต่อไป เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจใดได้ใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐวิสาหกิจนั้นแจ้งเป็นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ดำเนินการเลิกใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์นั้นให้เสร็จสิ้นภายในสองปีนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 16 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ซึ่งเป็นดวงตราแผ่นดินชนิดหนึ่งเป็นเครื่องหมายแสดงถึงการทำงานในราชการ และเป็นเครื่องหมายตราตั้งแสดงถึงห้างร้านหรือบริษัทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจนแพร่หลายเป็นที่ทราบกันทั่วไป สมควรกำหนดให้การใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์เป็นไปโดยมีระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ เครื่องหมายครุฑพ่าห์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรให้ผู้ประกอบกิจการที่มีได้จัดตั้งเป็นนิติบุคคล สามารถขอพระราชทานตราตั้งและได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้เครื่องหมายตราตั้งในกิจการของตนได้ และสมควรให้ตราตั้งเป็นของพระราชทานเฉพาะบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติที่เคยมีมาแต่เดิม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้